

Minder fra min tid som bydreng hos Sofie og Hans Peter Hessum.

Mandag d. 4. maj i 1970 startede jeg som bydreng hos købmand Sofie Hessum på Herningvej 3 nu Egeskovvej 3.

På det tidspunkt gik jeg i 2. real/9. klasse på Hald Ege Skole. En af skolens lærere, Vilmar Nielsen, havde i samarbejde med en lærer fra Nordre Skole i Viborg, Lars Kruse, arrangeret en rejse til Berlin i den kommende skoleferie. Turen var uden for skoleregi, det var frivilligt at deltage og udgifterne skulle vi selv afholde. Derfor havde jeg spurgt Fru Hessum om bydrengetjansen, så jeg kunne skaffe likvid kapital til turen.

Så efter skoletid d. 4. maj 1970 begyndte mit virke hos Sofie og Hans Peter Hessum. Et virke der varede til lørdag d. 17. juni 1972.

Den første tid bestod arbejdet i helt traditionelle bydreng opgaver, såsom at ordne flasker, veje kartofler af, sætte varer på hylderne, male kaffebønner og køre ud med varer. Til varer kørsel havde Hessums en "Short John".

Min personlige rekord var udbringning af 2 kasser øl og to hele flasker snaps på budcyklen, vel at mærke, var det to af de gamle trækasser med hver 50 ølflasker. Det sværeste var at få ståfoden ned og op uden at øverste kasse vippede af, men det lykkedes.

De i dag kendte plastik kasser til øl og sodavand var begyndt produceret i 1968, men i min første tid som bydreng var det kun Coca cola og Fanta der benyttede dem. Deres flaskeform gjorde dem uegnede til trækasserne.

På min selvangivelse fra 1970 kan jeg se at min indkomst var 2970,-kr. for ca. 25 ugers arbejde - ikke prangende. Dog skal det siges, at det kun var eftermiddagene mandag – torsdag fra kl. 14.00 – kl. 17.30, fredag kl. 14.00 – kl. 20.00 og lørdag kl. 10.00 - kl. 13.00. Lukkeloven blev taget alvorlig den gang.

Fru Hessum havde en iskiosk nord for murstensbygningen, her var lukkeloven anderledes, så om sommeren var der åbent i weekenderne og om aftenen. Der var selvfølgelig også åbent i dagtimerne på hverdage og her starter min karriere som ekspedient.

Da der ikke var fast betjening i kiosken, var der monteret en klokke i butikken den blev aktiveret ved en kontakt ved lugen i kiosken.

En dag der var travlt i butikken lød klokken, og da både H. P. og Sofie var i gang med at ekspedere kunder, bad Sofie mig løbe ud og klare ekspeditionen. Det var lidt besværligt for man måtte først ud af butiksdøren og så løbe om bag kiosken for at komme ind. Senere fik Sofie lavet en dør i nordmuren, så man kunne komme ud bag kiosken fra bagbutikken, hvilket gjorde det meget lettere.

Som tidligere flittig kunde i kiosken kendte jeg jo priserne på alle varerne derude. Kan læserne huske: "Lakrids tandbørste, salmiakstang, zenta (de små poser med pastiller) negerboller (fy-ha), bøf, amagerstang, m.m". Næsten alt slik var i løsvægt den gang, så man brugte klør fem til at "fange" varen med og havde man lige stået og vejte kartofler af, nå - ja..... det tog vi det ikke så nøje med den gang.

Som tiden gik begyndte jeg også at ekspedere inde i selve købmandsbutikken. Af en eller anden grund fik jeg ikke en kittel på (sikkert fordi jeg "kun" var bydreng). Alle husker endnu H. P.'s ikke altid for rene kitler. En gang, mens H. P. er ved at ekspedere en kunde, bestemte Sofie sig for, at han skulle skifte til en ren kittel. Han stritter imod, men hun knapper simpelthen hans kittel op og nærmest river den af ham og giver ham den rene. Jeg ved, at han følte sig meget ydmyget af den behandling.

Sofie var en bestemt dame. Jeg fik i hvert fald lært at spise med kniv og gaffel med albuerne ind til kroppen og var håret for langt blev jeg sendt til frisøren.

Fru Else Bendixen, der boede i den flotte villa Egeskovvej 14, fyldte rundt og jeg blev sendt op med en gave. Da jeg ankommer med gaven, viser det sig at hun holder reception og jeg "bydrengen" bliver inviteret indenfor og pludselig stod den syttenårige generte dreng med et glas portvin og strittede med lillefingeren. Jeg havde prøvet at undgå invitation, men det nyttede ikke noget overfor fru Bendixen. Efter en halv times tid fandt jeg øjeblikket til at slippe af sted. Da jeg kom tilbage var det ikke småting jeg fik læst og påskrevet af Sofie Hessum: "Hvordan i alverden kunne tage over en halv time at aflevere en pakke et par hundrede meter fra butikken"?

I det store og hele kom jeg godt ud af det med både Sofie og Hans Peter. Jeg kan huske at Hans Peter og jeg spillede håndbold i Ravensbjerg IF. med træningstid fredag aften kl. 21.00 - 22.00 i Idræts Højskolens Hal på Vinkelvej i Viborg. Her var Hans Peter ikke den høflige og venlige mand man så i butikken, men en aggressiv og hårdt spillende fighter, der kom med barske kommentarer til både med- og modspillere, hvis det ikke gik hans vej.

På et tidspunkt beslutter Sofie og Hans Peter at de skal have en bil, så kan der køres ud med flere og større varer. Hans Peter havde ikke kørekort og begyndte derfor at gå til teori. Dette kunne ikke forenes med handlen på Kuren og jeg overtog derfor handlen med patienterne på Fysiurgisk Hospital i pavillonerne 1 – 6. Jeg blev udstyret med en kinabog og en kuglepen, Sidst på eftermiddagen, når patienterne var tilbage på deres stuer, efter endt behandling, skulle jeg gå rundt på alle sengestuerne og spørge hver enkelt patient om man ønskede at købe noget. Jeg noterede det ønskede og kørte derefter tilbage til butikken og fandt varerne. Udstyret med en rigtig prangerpung med byttepenge kørte jeg tilbage og udleverede varerne og modtog betaling.

Det kunne godt tage tid at nå rundt og notere i de mange sengestuer i pavillonerne og derefter hente og udbringe varerne. Mange gange var jeg først hjemme ved otte-nitiden om aftenen, derfor stod det også sløjdt til med min lektielæsning, hvilket tydeligt kan ses på mit realeksamensbevis.

Varerne jeg solgte var bl.a. cigaretter, cerutter, pibetobak, snus, ugeblade, aviser, slik, kaffe, frugt, sytråd, m.m. Vi havde også nylonstrømper i butikken og en sengeliggende patient bad en dag om, at købe et par i medium størrelse. Jeg noterede, og fandt også strømperne i butikken. Da jeg ville aflevere, bad kvinden mig om hjælp til at prøve strømperne. Pligtskyldigt hjalp jeg hende. Jeg har vel aldrig været så rød i hovedet, som da jeg trak strømpen op af låret på den vel fyrreårige kvinde. Det var ret grænseoverskridende for en

jomfruelig syttenårig dreng. Sidenhen, når der blev spurgt til nylonstrømper, sagde jeg, at vi desværre havde udsolgt.

Enkelte gange, inden Hans Peter fik kørekort, når jeg afleverede prangerpungen med indhold efter endt handel på Kuren, lånte han min knallert til udbringning af nogle varer i Hald Ege eller Nonbo. Det var et kosteligt syn, ved ottetiden om aftenen, at se ham komme kørende i en blafrende halvbeskidt hvid kittel og med en banankasse hvilende på lårene og knallertens tank.

Efter samtale med Ole Kidmose, bydreng hos købmand Nielsen på Egeskovvej 33 fra 1959 – 1964, har jeg erfaret, at i starten af 60'erne foregik handlen med patienterne på Kuren på følgende måde:

På alle hverdage stod der fire bydrengene i hver sit hjørne af rummet uden for spisesalen. De falbød, i hård konkurrence, varerne til de patienter der skulle til eftermiddagskaffe kl. 16.00.

Ole var som sagt bydreng hos købmand Nielsen, Hans Peter Hessum var bydreng for sin mor Sofie Hessum, som på dette tidspunkt havde kiosk og pensionat i huset Egeskovvej 9, Kjeld Hansen var bydreng for sine forældre Kirstine og Charles Hansen, som havde varehuset Tatol på Egeskovvej 17 og endelig var der en bydreng fra købmand Fritz Lawaetz Poulsen, Egeskovvej 37.

Varerne de solgte var stort set de samme, som jeg solgte nogle år senere. Stemningen blandt drengene var ikke altid lige god og ind i mellem, i ventetiden inden patienterne ankom, var der håndgemæng.

På et tidspunkt blev politiet indblandet, ikke i drengenes uoverensstemmelser, dem klarede man selv den gang, men "nogen" havde anmeldt, at butikkerne i Hald Ege falbød købmandsvarer på Kuren. Enden blev, at salget blev forbudt. Det var ikke tilladt at sælge varer direkte, men derimod måtte man godt gå rundt på sengestuerne og nedskrive ordre fra de enkelte patienter. Derefter kunne man køre tilbage til butikken, afhente varerne og derefter udlevere og modtage betaling.

Ole fortalte videre, at efter nogen tid bestemte købmand Nielsen, at han ikke mere skulle tage på Kuren, salget var simpelthen for ringe. Sidst i tresserne var det kun H.P. og Sofie Hessum der "holdt ud".

Poul Harald Christensen

Egeskovvej 18, Hald Ege